



המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון

עיקרי ההתפתחויות והמגמות במערכת הביטוח הלאומי

2016



המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון

עיקרי ההתפתחויות והמגמות במערכת הביטוח הלאומי

2016

תוכן עניינים

3	מבוא
3	חזון הביטוח הלאומי
3	הביטוח הלאומי במספרים
5	שינויי חקיקה ב-2016 - תמצית
6	שינויי חקיקה - 2016
7	חקיקת משנה
10	שירות לקוחות
11	זיקנה ושאיירים
11	זיקנה
13	שאיירים
14	סיעוד
15	נכות כללית
18	ניידות
19	הבטחת הכנסה
20	מזונות
21	אימהות
22	ילדים
24	נפגעי עבודה
25	שירות מילואים
26	אבטלה
27	אסירי ציון
28	שיקום מקצועי
30	זכויות עובדים בפשיטת רגל ופירוק תאגיד
31	נפגעי איבה
32	תשלום דמי ביטוח
33	ייעוץ לקשיש
35	קרנות הביטוח הלאומי
35	"הכוורת" - מרכז לפיתוח מיזמים חברתיים (Hub)
35	קרנות "יוזמה חברתית" לעידוד עסקים חברתיים
36	מעבדת חדשנות לגיל השלישי
36	מערכת מפת"ח להגשת בקשות מקוונת
36	מערכת לפרסום דיגיטלי ממוקד
36	הקרן לפיתוח שירותים לנכים
37	מסלול תמיכה במו"פ של פתרונות טכנולוגיים לאנשים עם מוגבלויות
37	קרן סיעוד

37	הקרון למפעלים מיוחדים
38	קרן לילדים ונוער בסיכון
39	קרן מנוף למניעת תאונות בעבודה
40	אמנות בינלאומיות
41	תוכניות לשנת 2017

מבוא

המוסד לביטוח לאומי הוא עמוד התווך של מערכת הביטחון הסוציאלי של מדינת ישראל. לביטוח הלאומי תפקיד מרכזי בהקטנת ממדי העוני, בצמצום האי-שוויון ובהגנה על הפרט מפני אי-ודאות כלכלית וחברתית. הביטוח הלאומי גם פועל להוביל ולעצב את מדיניות הרווחה של מדינת ישראל.

תכליתו של הביטוח הלאומי היא למנוע מצוקות חברתיות וכלכליות ולחזק את הלכידות והסולידריות החברתית. כליו העיקריים הם התשלומים (הקצבאות והגמלאות) שניתנים חלקם באופן אוניברסלי לכלל תושבי המדינה (לדוגמה קצבת הילדים או קצבת הזיקנה) וחלקם באופן סלקטיבי למי שנמצא מתאים לקבלם. יעילותן של גמלאות אלו נמדדת ביכולתן לצמצם אי-ודאות כלכלית ולמנוע סיכוני פרנסה זמניים ומתמשכים.

חזון הביטוח הלאומי

המוסד לביטוח לאומי הוא הגוף המקצועי והמוביל בתחום הביטחון הסוציאלי בישראל.

מדיניות – הביטוח הלאומי פועל על-פי חוק ליישום מדיניות הרווחה של מדינת ישראל, והוא שותף משפיע בהתוויית עקרונות מדיניות זו ובשמירה עליהם: ערבות הדדית, הקטנת הפערים בחברה, צמצום העוני והבטחת קיומה של מערכת הביטחון הסוציאלי לאורך זמן.

שירות – הביטוח הלאומי יפעל באופן יזום, ביעילות ותוך גילוי רגישות לכבוד האדם, כך שכל מבוסחת ומבוטח יוכלו למצות את זכויותיהם. דרכו של הביטוח הלאומי תהיה מושתתת על חתירה מתמדת למצוינות, תוך התאמה לצרכים המשתנים של מקבלי השירות ושמירה על קשר רציף עם המבוטחים והקהילה.

איכות – הביטוח הלאומי יהיה אבן שואבת לכוח אדם מקצועי, איכותי וערכי, המבצע את עבודתו מתוך תחושת שליחות, אחריות ושייכות. הביטוח הלאומי יפעל לפיתוח המשאב האנושי ולשיפור מתמיד של הכלים העומדים לרשותו.

הביטוח הלאומי במספרים

הביטוח הלאומי מספק שירות לכ-8.5 מיליון תושבי מדינת ישראל. בשנת 2016 שילם הביטוח הלאומי קצבאות לתושבי ישראל בסכום כולל של כ-77 מיליארד ש"ח.

כבכל שנה, גם ב-2016 הפעיל הביטוח הלאומי 32 תוכניות סוציאליות הכוללות כ-130 סוגי תשלומים ושירותים, הכוללים בין היתר את קצבאות הזיקנה, קצבאות הילדים, גמלת סיעוד, הגמלה להבטחת הכנסה וקצבאות הנכות למיניהן.

בביטוח הלאומי כ-4,000 עובדים שנתנו מענה בשנה זו לכ-23 מיליון אינטראקציות עם מבוטחים בכ-80 סניפים ומרכזי שירות, באמצעות הטלפון, האינטרנט, קבלת קהל ועמדות שירות עצמי.

שינויי חקיקה ב-2016 - תמצית

- ✓ מענק לימודים עד גיל 18
- ✓ הסדרת תשלום גמלאות למשפחות אומנה
- ✓ תשלום דמי לידה עבור לידות שקטות משבוע 22
- ✓ הרחבת סעיף 2א (תושבות)
- ✓ תשלום קצבת נכות מהיום ה-31
- ✓ תשלום גמלת סיעוד מהיום ה-7
- ✓ דמי לידה לעצמאיות
- ✓ חישוב דמי לידה לעובדות שכירות
- ✓ מענק פטירה לילד נכה
- ✓ העסקת שוטרים בשכר
- ✓ מענק לידה בלידות בית
- ✓ שינוי המונח "קצבת זקנה" ל "קצבת אזרח ותיק"
- ✓ הפחתת קיזוז מחד הוריות בהבטחת הכנסה ומזונות
- ✓ מענק נוסף ליתומי איבה משני הורים
- ✓ החלפת המונח ילד נטוש
- ✓ החלפת המונח חופשת לידה
- ✓ מעבר ליחידות שירות בסיעוד
- ✓ הגבלת שכר טרחה לעורכי דין

שינויי חקיקה - 2016

מענק לימודים – תיקון מס' 169

במסגרת התיקון הורחבה הזכאות למענק לימודים לילד עד גיל 18 (במקום גיל 14) ושיעורה אוחד ונקבע על 11.6% מהסכום הבסיסי, היינו 1,003 ש"ח.

הסדרת תשלום גמלאות למשפחות אומנה – תיקון מס' 170

זהו תיקון עקיף במסגרת חוק האומנה לילדים, לפיו החוק מסדיר את אופן תשלום הגמלאות בעד ילדים הנמצאים במשפחות אומנה, לרבות הזכאות לתגמול בגין ילד יתום, שאחד או שני הוריו נפגעו בפעולות איבה.

תשלום דמי לידה עבור לידות שקטות משבוע 22 – תיקון מס' 172

תיקון החוק מרחיב את הגדרת "לידה" (סעיף 39 לחוק) וקובע כי גם "לידה שקטה" החל מהשבוע ה-22, במקום השבוע ה-26 כיום, תזכה בדמי לידה ומענק לידה.

הרחבת סעיף 2א (תושבות) - תיקון מס' 173

התיקון הוסיף לרשימת האשרות המנויות בסעיף 2א לחוק, אשרה נוספת (מכוח תקנה 5א לתקנות הכניסה), כך שמי שנכנס לארץ מכוחה לא ייחשב "תושב" לעניין חוק הביטוח הלאומי וחוק ביטוח בריאות ממלכתי. המדובר בעיקר באוכלוסיית המשקיעים והעובדים המומחים מטעם (לרבות בני משפחותיהם), שהם אזרחי ארה"ב.

תשלום קצבת נכות מהיום ה-31 – תיקון מס' 174

במסגרת התיקון הוקדמה הזכאות לקצבת נכות כללית מהיום ה-90 ליום ה-31, וזאת בכפוף למספר תנאים.

תשלום גמלת סיעוד מהיום ה-7 – תיקון מס' 175

במסגרת התיקון הוקדם מועד הזכאות לגמלת סיעוד לתום שבעה ימים מיום הגשת התביעה למוסד (לעומת ה-1 בחודש שלאחר הגשת התביעה למוסד, כפי שקבוע כיום בחוק).

דמי לידה לעובדות עצמאיות – תיקון מס' 176

התיקון קובע כי לעניין חישוב הכנסתה של יולדת עצמאית, תובא בחשבון הכנסתה ברבע השנה בה ילדה, או ברבע השנה שקדמה ללידה, לפי הסכום הגבוה.

מענק פטירה לילד נכה – תיקון מס' 177

במסגרת התיקון נקבע כי מבוטח שהשתלמה לו גמלת ילד נכה, יהיה זכאי למענק פטירה (בשיעור של כ-8,600 ש"ח) בגין פטירת הילד, וזאת לצורך ההסתגלות לשינוי ולכיסוי ההוצאות הקשורות בפטירה.

חקיקת משנה

- ✓ תיקון ספר הליקויים : פה ולסת, המטולוגיה, תסמונות נירולוגיות וקרדיולוגיה
- ✓ וועדות ערר
- ✓ תוספת שעות בגמלת סיעוד מעל גיל 90
- ✓ דמי קבורה לקבורה רוויה
- ✓ שיעורי דמי קבורה במועצות מקומיות וישובים קטנים
- ✓ קצבת ילד נכה לחולי סכרת נעורים עד לגיל 18
- ✓ תיקון לתקנות ילד נכה – קצבת ילד נכה לזקוקים לטיפול רפואי קבוע
- ✓ ביקורי עובדים סוציאליים למקבלי גמלת סיעוד
- ✓ תיקון 25 להסכם ניידות
- ✓ השוואת תנאי מתנדבים לתנאי המשרתים בשירות הלאומי-אזרחי
- ✓ חוק אומנה לילדים ששני הוריהם נפגעו בפעולות איבה
- ✓ גמלת סיעוד בעין או בכסף

תיקון ספר הליקויים : קרדיולוגיה

עיקר התיקון כולל פירוט של מחלות לב שונות, כשלכל מחלה נקבעים אחוזים בהתאם להשפעתה על התפקוד.

ועדות ערר

תיקון התקנות מאפשר את מינויים של מי שאינם עובדי המוסד כמזכירי ועדות לעררים, וזאת בכפוף למספר תנאים וביניהם השתתפות בתוכנית הכשרה שקיים המוסד, הימנעות מניגוד עניינים, אי הרשעה בעבירה שלאור נסיבותיה או חומרתה אין המועמד ראוי לשמש כמזכיר ועדה.

תוספת שעות בגמלת סיעוד

מבוטח מעל גיל 90 יהיה זכאי ל-18 שעות טיפול (במקום 16 שעות).

קצבת ילד נכה לחולי סכרת נעורים עד לגיל 18

הארכת תקופת הזכאות לילדים החולים בסכרת נעורים מגיל 12 לגיל 18.

תיקון לתקנות ילד נכה – קצבת ילד נכה לזקוקים לטיפול רפואי קבוע

הורי ילדים, המקבלים טיפול רפואי ארוך כגון: אונקולוגי, דיאליזה, הזנה תוך ורידית או ילדים המאושפזים למשך שלושה חודשים ויותר, והיו זכאים לקצבה בשיעור של 100%, יהיו זכאים בעקבות התיקון בחוק, לקצבה בשיעור 188% (4,488 ש"ח – נכון ל-10/2016).

דמי קבורה לקבורה רוויה

הארכת הוראת שעה לעניין חישוב שיעור דמי קבורה בקבורה רוויה.

ביקורי עובדים סוציאליים למקבלי גמלת סיעוד

התיקון כולל שני סעיפים:

הפחתת מס' הביקורים בבית המבוטח מ-3 ל-2 למי שמקבל גמלת סיעוד בכסף.

התיקון מאריך את פרק הזמן העומד לרשות הוועדה המקומית מקצועית לבחינת בקשתו של מבוטח להסב את הטבת הגמלה לגמלה בכסף, ומחייב את המוסד להעביר את הבקשה לוועדה בתוך שלושה ימים מקבלתה.

תיקון 25 להסכם ניידות

התיקון כולל:

הרחבת המושג "מורשה נהיגה" לגיס וגיסה בנוסף להגדרה הקיימת של קרוב משפחה.

שינוי הזכאות לגמלה בעת יציאה לחו"ל – ככל שיציאת המוגבל בניידות לחו"ל הינה מטעם המדינה (כשליח או בן משפחה של השליח), תינתן זכאות לקצבת ניידות למרות שהותו של המוגבל בניידות בחו"ל, **ללא מגבלת זמן**.

לעניין יציאה לחו"ל מטעם מעביד ישראלי או מטעמים רפואיים רשאי המוסד להאריך את תשלום הקצבה לפי שיקול דעתו וזאת עד **לתקופה מרבית של 24 חודשים**.

כמו כן, נקבע כי ככל שהיציאה לחו"ל נעשתה שלא מן הטעמים האמורים לעיל, יופסק תשלום קצבת הניידות לאחר 3 חודשים (במקום לאחר 6 חודשים כיום).

השוואת תנאי מתנדבים לתנאי המשרתים בשירות הלאומי-אזרחי

מתנדבים המשרתים בשירות הלאומי-אזרחי זכאים לאותם תנאים המקבלים משרתים בשירות הלאומי-אזרחי בביטוח אבטלה.

גמלת סיעוד בעין או בכסף

הוראת השעה בדבר הזכות לבחירת קבלת גמלת הסיעוד בכסף או בעין הפכה להוראת קבע.

שירות לקוחות

אסטרטגיית השירות של הביטוח הלאומי מציבה במרכז את הלקוח ואת מיצוי זכויותיו בביטוח לאומי ומחדדת את הצורך ליזום ולהגביר כיווני פעולה בתחום זה.

שנת 2016 התאפיינה בפעילות ענפה בתחום זה: החלפת מערכת הטלפונים של המוקדים, הקמת מוקד טלפוני חדש הנותן מענה בנושא "תוכנית חיסכון לכל ילד", נבנו תוכניות עבודה, הוטמעה שגרת ניהול כדי להעמיק את תודעת השירות של העובדים ואת הידע שלהם, הוסמכו כ-60 נציגי שירות חדשים בסניפים וחוזק הקשר בין המבוטח לפקיד המטפל באמצעות טלפונים יזומים.

המוסד קידם מאוד את השירות באמצעים הדיגיטליים: שיגור תביעות ומסמכים דרך האינטרנט, אתר שירות אישי שהכפיל את כמות הכניסות בשנת 2016 לכ-5 מיליון כניסות, אפשרות להזמנת קוד אישי לאתר הביטוח הלאומי ישירות למייל, שקיפות מצב הטיפול בתביעות שהוגשו, קידום המהפכה הירוקה תוך מתן הרצאות בסניפים לשיווקה.

המוקד הטלפוני טיפל ב-2016 בכ-6 מיליון שיחות, ובמקביל פחת בהדרגה מספר הפונים לסניפים.

באמצעות אתר השירות האישי גדל ב-2016 מספר הפעולות שהמבוטח עושה באתר: הגשת תביעות, שליחת מסמכים לפקיד המטפל וקבלת מכתבים במייל במסגרת המהפכה הירוקה.

מספר פניות לפי ערוצי שירות לשנים 2015-2016:

ערוץ	2015	2016	אחוז השינוי
קבלת קהל	3,196,003	3,182,962	-0.4%
מוקדים	5,134,824	5,331,151	3.8%
אינטרנט	10,073,098	12,258,315	21.7%
עמדות שירות עצמי	2,097,411	2,239,595	6.8%
סך הכול	20,501,336	23,012,023	12.2%

זיקנה ושאירים

זיקנה

מ-2015 מקבלי קצבת זיקנה הזכאים להשלמת הכנסה לפי חוק הבטחת הכנסה מקבלים את התוספת אוטומטית.

מספר מקבלי קצבת זיקנה ושאירים ב-2016 היה 933,371, כ-3.6% יותר משנת 2015.

מקבלי קצבת זיקנה ב-2016 היה 836,220, כ-4% יותר משנת 2015.

קצבת זיקנה לחודש (ש"ח)

ללא ילדים	עם ילד אחד	עם שני ילדים	
1,531	2,015	2,499	מבוגר
2,301	2,785	3,269	זוג

מי שמלאו לו 80 מקבל תוספת של 86 ש"ח

קצבת זיקנה בתוספת השלמת הכנסה שיעור מוגדל - למי שטרם מלאו לו 70 (ש"ח)

ללא ילדים	עם ילד אחד	עם שני ילדים	
3,112	5,240	6,174	מבוגר
4,918	5,852	6,786	זוג

קצבת זיקנה בתוספת השלמת הכנסה שיעור מוגדל - למי שמלאו לו 70 וטרם מלאו לו 80 (ש"ח)

ללא ילדים	עם ילד אחד	עם שני ילדים	
3,140	5,284	6,218	מבוגר
4,962	5,896	6,831	זוג

קצבת זיקנה בתוספת השלמת הכנסה שיעור מוגדל - למי שמלאו לו 80 (ש"ח)

ללא ילדים	עם ילד אחד	עם שני ילדים	
3,211	5,398	6,332	מבוגר
5,075	6,010	6,944	זוג

מסירת מידע לילדי מנוח בוגרים, למיצוי זכויותיהם לפיצויים מגרמניה

במקרים מסוימים, כאשר המנוח הגיש תביעה בישראל לקבלת פיצויים מגרמניה והוא לא השאיר צוואה, גם ילדים בוגרים יכולים להיות זכאים לקצבת שאירים מגרמניה במסגרת חוק הגטאות. בנסיבות אלו בלבד אפשר למסור לילדי המנוח הבוגרים אישור על קצבת ההורה המנוח לשם מיצוי זכויותיהם לקצבת שאירים.

מיצוי זכויות למבוטח שקצבתו נשללה בהעדר שיתוף פעולה

מבוטח שנשלחה לו הודעה בדבר שלילת הקצבה, על הפקיד לחפש במאגר המידע במוסד מסמכים או תביעות אחרות היכולות לשמש לחידוש הקצבה ולמיצוי מלוא זכויותיהם בזיקנה ושאירים ולנסות ליצור איתו קשר.

שאירים

גובה קצבת השאירים שהמוסד משלם תלויה במצבו המשפחתי של המבוטח. לעניין זה מוגדר ילדו של מבוטח בסעיף 238 לחוק, וגילו מוגבל בהתאם לסוג לימודיו או שירותו הצבאי.

מקבלי קצבת שאירים ב-2016 היה 97,151, כ-1% פחות משנת 2015.

קצבת שאירים (ש"ח)

אלמנה צעירה	מבוגר יחיד	מבוגר עם ילד אחד	מבוגר עם 2 ילדים	ילד אחד ללא הורים	שני ילדים ללא הורים	תוספת לבני +80
1,150	1,531	2,249	2,967	951	1,902	86

קצבת שאירים בתוספת השלמת הכנסה למי שטרם מלאו לו 70 (ש"ח)

מבוגר יחיד	מבוגר עם ילד אחד	מבוגר עם 2 ילדים	ילד אחד ללא הורים	שני ילדים ללא הורים	תוספת לילד
3,112	5,240	5,962	2,022	2,963	865

קצבת שאירים בתוספת השלמת הכנסה למי שמלאו לו 70 וטרם מלאו לו 80 (ש"ח)

אלמנה צעירה	מבוגר עם ילד אחד	מבוגר עם 2 ילדים	ילד אחד ללא הורים	שני ילדים ללא הורים
3,140	5,284	6,218	2,022	2,963

קצבת שאירים בתוספת השלמת הכנסה למי שמלאו לו 80 (ש"ח)

אלמנה צעירה	מבוגר עם ילד	מבוגר עם 2 ילדים	ילד אחד ללא הורים	שני ילדים ללא הורים
3,211	5,398	6,332	2,022	2,963

סיעוד

גמלת סיעוד בכסף (מהוראת שעה להוראת קבע)

ככלל, גמלת סיעוד ניתנת כשירות בעין. שווי הגמלה מועבר לידי חברות הסיעוד ואלו מספקות לזכאי את שירותי הסיעוד, בהתאם לרמת הזכאות שנקבעה לו בידי המוסד לביטוח לאומי.

מאוקטובר 2015 זכאים לגמלה יכולים בתנאים מסוימים לבחור לקבלה בכסף ואף יכולים לשנות את בחירתם בכל עת ולשוב לקבלה כשירותים. לשינוי קדם ניסוי שתוצאותיו הצביעו על שביעות רצון גבוהה בקרב הזכאים שקיבלו את הגמלה בכסף, ולכן הוראת השעה הפכה להוראת קבע ואושרה כתיקון חקיקה.

תוספת שעות בגמלת סיעוד

מבוטח מעל גיל 90 יהיה זכאי מעתה ל-18 שעות טיפול (במקום 16 שעות).

תשלום גמלת סיעוד מהיום ה-7

במסגרת התיקון הוקדם מועד הזכאות לגמלת סיעוד לתום שבעה ימים מיום הגשת התביעה למוסד (לעומת ה-1 בחודש שלאחר הגשת התביעה למוסד, כפי שקבוע כיום בחוק).

ביקורי עובדים סוציאליים למקבלי גמלת סיעוד

התיקון כולל שני סעיפים:

הפחתת מס' הביקורים בבית המבוטח מ-3 ל-2 למי שמקבל גמלת סיעוד בכסף.

התיקון מאריך את פרק הזמן העומד לרשות הוועדה המקומית מקצועית לבחינת בקשתו של מבוטח להסב את הטבת הגמלה לגמלה בכסף, ומחייב את המוסד להעביר את הבקשה לוועדה בתוך שלושה ימים מקבלתה.

מספר מקבלי קצבת סיעוד בשנת 2016 היה 164,111, עליה של כ-2.3% לעומת 2015.

גמלת סיעוד (ש"ח)

גמלה בכסף	גמלת שירותים	
1,858	1,992	לתלוי במידה רבה
3,050	3,284	לתלוי במידה רבה מאוד
3,432	3,678	לתלוי לחלוטין

נכות כללית

הגדלת הקצבה לשירותים מיוחדים וגמלה לילד נכה בעקבות העלאת שכר המינימום

במסגרת חוק שכר מינימום הועלה שכר המינימום בשלושה שלבים (1.4.15, 1.7.2016 ו-1.1.2017) עד לסך של 5,000 ש"ח.

בשל תוספת העלות לנכים המעסיקים כוח עזר במשק ביתם (לעיתים אף יותר מעובד אחד), ולהורים לילדים נכים הזקוקים לסיוע יומיומי, הוחלט להעלות את סכום הקצבה לשירותים מיוחדים והגמלה לילד נכה.

אף שתיקון חוק שכר המינימום יוצר מנגנון הגדלה זמני (שלאחריה תהיה שחיקה איטית, ללא עדכון שוטף של שכר המינימום), התוספות המוצעות יינתנו באורח קבע, והגמלה כולה תוסיף להתעדכן באופן שוטף לפי שיעור עליית המדד.

תיקון ספר הליקויים: קרדיולוגיה

עיקר התיקון כולל פירוט של מחלות הלב השונות, כשלכל מחלה נקבעים אחוזי בהתאם להשפעתה על התפקוד. השפעה זו תקבע לפי קריטריונים אובייקטיביים ומדידים בהתאם למקובל בעולם הרפואה כמו תוצאות של מבחני מאמץ (EST), בדיקות ECHO וכדומה.

תשלום קצבת נכות מהיום ה-31 לקביעת דרגת אי-הכושר

החל ב-1.3.16 קצבת הנכות תשולם מהיום ה-31 לקביעת דרגת אי הכושר, למי שעונה על שני התנאים האלה:

- נקבעה לו נכות רפואית בשיעור 70% ומעלה, או 40% ומעלה עקב נכות נפשית [לפי הסעיפים 33 או 32א(1)] או שכלית (לפי סעיף 91).
- נקבעה לו דרגת אי-כושר בשיעור 100%, לתקופה של 6 חודשים לפחות.

עבור התקופה שבין היום ה-31 ליום ה-90, ישולמו קצבת נכות בסך 2,342 ש"ח. מי שזכאי לתוספת זו, יתחיל לקבל אותה מהיום ה-91.

ב-2016 מספר מקבלי קצבת נכות היה 233,945 – עלייה של 1.8% לעומת 2015.

קצבת נכות כללית לחודש – 100% נכות (ש"ח)

תוספת תלויים		נכה עם בן/בת זוג			נכה יחיד
ילד	בן זוג	עם 2 ילדים	עם ילד אחד	ללא ילדים	
937	1,172	5,388	4,451	3,514	2,342

קצבה חודשית נוספת (קח"ן)

קצבה חודשית נוספת תשולם לנכה בנוסף על הסכומים המשולמים לו, אם נקבעה לו דרגת אי-כושר מלאה, והנכות הרפואית נקבעה ל-75% לפחות, ואינו שוהה במוסד.

סכום הקצבה החודשית הנוספת הוא בהתאם לאחוז הנכות הרפואית שנקבע לנכה :

- נכות רפואית בשיעור 80% לפחות - סכום התוספת הוא 451 ש"ח .
- נכות רפואית בין 50% ל-79% - סכום התוספת הוא 350 ש"ח.
- נכות רפואית בין 40% ל-49% - סכום התוספת הוא 151 ש"ח .

מי שנקבעה לו נכות נפשית (לפי סעיף 33 או 32א(1) בספר הליקויים) ו/או שכלית (לפי סעיף 91 בספר הליקויים) בין 40% ל-49%, יקבל גם הוא תוספת בסכום של 350 ש"ח.

בעקבות עדכון שכר המינימום, הוגדלו קצבאות שירותים מיוחדים וילד נכה לנכים הקשים, וב-2015 התווספה קצבה חדשה לנכים מונשמים החיים בקהילה. הגדלה זו, נועדה לאפשר לנכים הקשים, הזקוקים לסיוע של אדם אחר, להמשיך ולהעסיק כח עזר באמצעות הקצבה ולאפשר להם להישאר בקהילה ובסביבת המשפחה.

קצבת ילד נכה לחולי סכרת נעורים עד גיל 18

הוארכה תקופת הזכאות לילדים החולים בסכרת נעורים מגיל 12 (עד מעוד התיקון) לגיל 18.

תיקון לתקנות ילד נכה – קצבת ילד נכה לזקוקים לטיפול רפואי קבוע

הורי ילדים, המקבלים טיפול רפואי ארוך כגון: אונקולוגי, דיאליזה, הזנה תוך ורידית או ילדים המאושפזים למשך שלושה חודשים ויותר, והיו זכאים לקצבה בשיעור של 100%, יהיו זכאים בעקבות התיקון בחוק, לקצבה בשיעור 188% (4,488 ש"ח – נכון ל-10/2016).

מענק פטירה לילד נכה

במסגרת התיקון נקבע כי מבוטח שהשתלמה לו גמלת ילד נכה, יהיה זכאי למענק פטירה (בשיעור של כ-8,600 ש"ח) בגין פטירת הילד, וזאת לצורך ההסתגלות לשינוי ולכיסוי ההוצאות הקשורות בפטירה.

קצבה לשירותים מיוחדים

קצבה בשיעור 50%, 111.9% או 188% מקצבת יחיד מלאה, משולמת בהתאם לחומרת התלות בעזרת הזולת.

מספר מקבלי הקצבה ב-2016 היה 54,986 - עלייה של כ-8% לעומת 2015.

גמלה לילד נכה

גמלה בשיעור 50% עד 188% מקצבת יחיד מלאה, משולמת בהתאם לעילת הזכאות. במשפחה שבה יש שני ילדים נכים או יותר במשפחה, זכאי כל ילד לתוספת של 50% לסכום הגמלה המגיעה לו.

מספר מקבלי הגמלה ב-2016 היה 49,616 - עלייה של כ-11% לעומת 2015.

ניידות

הביטוח הלאומי מעניק מגוון הטבות למי שיש להם ליקויים ברגליים המגבילים אותם בניידות, כדי לסייע להם השתלב בקהילה ולפתח חיים עצמאיים. מרבית ההטבות ניתנות לבעלי רכב, אולם ניתנות הטבות גם למי שאינם בעלי רכב.

ההטבות משולמות מכספי משרד האוצר, על-פי הסכם הניידות שנחתם בין משרד האוצר לביטוח הלאומי.

תיקון 25 להסכם ניידות

התיקון כולל:

הרחבת המושג "מורשה נהיגה" לגיס וגיסה בנוסף להגדרה הקיימת של קרוב משפחה.

שינוי הזכאות לגמלה בעת יציאה לחו"ל – ככל שיציאת המוגבל בניידות לחו"ל הינה מטעם המדינה (כשליח או בן משפחה של השליח), תינתן זכאות לקצבת ניידות למרות שהותו של המוגבל בניידות בחו"ל, **ללא מגבלת זמן**.

לעניין יציאה לחו"ל מטעם מעביד ישראלי או מטעמים רפואיים רשאי המוסד להאריך את תשלום הקצבה לפי שיקול דעתו וזאת עד לתקופה מרבית של **24 חודשים**.

כמו כן, נקבע כי ככל שהיציאה לחו"ל נעשתה שלא מן הטעמים האמורים לעיל, יופסק תשלום קצבת הניידות לאחר 3 חודשים (במקום לאחר 6 חודשים כיום).

קצבת ניידות לנכה מוגבל בניידות בשיעור 80%-100% ומשתכר (ש"ח)

רכב קטן	רכב בינוני	רכב גדול	רכב ענק	
1,544	2,103	2,610	2,880	נוהג בעצמו
1,540	2,099			אינו נוהג בעצמו

מספר מקבלי קצבת ניידות ב-2016 היה 39,372 – עלייה של 3.8% לעומת 2015.

הבטחת הכנסה

דרישת מסמכים ממבוטח

כחלק משיפור השירות נבחנה הדרישה למסמכים באופן גורף והוחלט לייעל את התהליך החל מיום 1.9.2015 כך: הדרישה למסמכים צריכה להתאים לנתוני המבוטח כך שהפקיד יפעיל שיקול דעת ולא ידרוש מסמכים באופן גורף; המסמכים שיידרשו אינם קיימים במאגרי המידע של המוסד; יש להסביר למבוטח על המסמכים הנדרשים, במידה שהדרישה מורכבת.

מספר המקבלים גמלה להבטחת הכנסה היה בשנת 2016 90,935 - ירידה של 7% לעומת 2015.

שיעורי הגמלה להבטחת הכנסה למי שטרם מלאו לו 55 שנים (ש"ח)

זוג			אחר		הורה יחיד		מבוגר יחיד
עם שני ילדים	עם ילד אחד	בלי ילדים	עם שני ילדים	עם ילד אחד	עם שני ילדים	עם ילד אחד	
2,897	2,594	2,378	2,897	2,594	3,373	2,897	1,730

שיעורי גמלה להבטחת הכנסה למי שמלאו לו 55 שנים (ש"ח)

זוג			אחר		הורה יחיד		מבוגר יחיד
עם שני ילדים	עם ילד אחד	בלי ילדים	עם שני ילדים	עם ילד אחד	עם שני ילדים	עם ילד אחד	
4,281	3,762	3,243	3,622	3,103	4,400	3,535	2,162

מזונות

חוק המזונות (הבטחת תשלום, 1972) נועד לסייע לאישה ולילד, תושבי ישראל, שבידיהם פסק דין לתשלום מזונות, והם אינם מקבלים את התשלום מן החייב במזונות.

כאשר החייב אינו עומד בהתחייבות לזון את הילדים בהתאם לפסק-הדין שניתן, החוק מתיר לאישה לפנות לביטוח הלאומי שמשלם לזוכה תשלום חודשי של דמי המזונות, וגובה מן החייב את הסכום שחויב בו בפסק דין למזונות.

הסכום שמשלם הביטוח הלאומי לאישה הוא הסכום שנקבע בפסק דין למזונות או הסכום שנקבע בתקנות - הסכום הנמוך מביניהם. אם גבה המוסד לביטוח לאומי מן החייב את מלוא סכום המזונות שנקבע בפסק הדין, וסכום זה גדול מדמי המזונות שהביטוח הלאומי שילם לאישה, האישה תקבל את ההפרש.

הביטוח הלאומי משלם תשלום מזונות עבור ילד עד הגיעו לגיל 18.

מספר המקבלות דמי מזונות לפי חוק המזונות היה ב-2016 16,254 – ירידה של 4.6% לעומת 2015.

דמי מזונות למי שטרם מלאו לה 55 שנים (ש"ח)

אישה שנישאה מחדש או ילדים בלבד			אישה הנשואה לחייב או אישה לא נשואה			
כל ילד נוסף	שני ילדים	ילד אחד	עם שני ילדים	עם ילד אחד	ללא ילדים	
					ותיקה	חדשה
865	2,963	2,022	3,373	2,897	1,946	1,730

דמי מזונות למי שמלאו לה 55 שנים (ש"ח)

אישה שנישאה מחדש או ילדים בלבד			אישה הנשואה לחייב או אישה לא נשואה		
כל ילד נוסף	שני ילדים	ילד אחד	עם שני ילדים ויותר	עם ילד אחד	יחידה
865	2,963	2,022	4,400	3,535	2,162

אימהות

יציאה לחופשת לידה במקרה של פונדקאות – גם לאב

אף שהחוק בעניין יציאה לחופשת לידה במקרה של פונדקאות נוקט לשון נקבה (אם מיועדת), המוסד מאפשר לבני הזוג לבחור מי מהם ייצא לחופשת לידה, לרבות תקופות החלוקה, בדומה להורים מאמצים.

תשלום דמי לידה עבור "לידות שקטות"

תיקון החוק מרחיב את הגדרת המושג "לידה" (לפי סעיף 39 לחוק) וקובע כי גם "לידה שקטה" (לידת עובר מת) החל מהשבוע ה-22, במקום השבוע ה-26 כיום, תזכה בדמי לידה ומענק לידה.

דמי לידה לעובדות עצמאיות

התיקון קובע כי לעניין חישוב הכנסתה של יולדת עצמאית, תובא בחשבון הכנסתה ברבע השנה בה ילדה, או ברבע השנה שקדמה ללידה, לפי הסכום הגבוה.

מספר המקבלות מענק לידה ב-2016 – 179,121, כ-1% יותר משנת 2015.

מספר המקבלות דמי לידה ב-2016 – 126,266, כ-2% יותר משנת 2015.

מענק אשפוז (ש"ח)

מענק אשפוז לפג	מענק אשפוז
209,184	13,186

מענק לידה ליולדת בלידה אחת (ש"ח)

כל ילד נוסף	3 ילדים	שני ילדים	ילד אחד		
			ילד ראשון	ילד שני	ילד שלישי ואילך
4,379	13,136	8,757	1,751	788	525

קצבת לידה (ש"ח)

20-13 חודשים	12-10 חודשים	9-7 חודשים	6-4 חודשים	3-1 חודשים	
3,065	5,254	7,006	8,757	11,209	שלושה ילדים
3,853	6,568	9,633	11,822	14,887	ארבעה ילדים
4,991	8,757	13,136	17,514	21,893	חמישה ילדים

מקסימום דמי לידה לשכירה או עצמאית

ליום 1,459.50 ש"ח ולחודש 43,785 ש"ח

ילדים

הגדלת קצבת הילדים ופתיחת תוכנית חיסכון לילדים

מענק לימודים

במסגרת התיקון הורחבה הזכאות למענק לימודים לילד עד גיל 18 (במקום גיל 14) ושיעורה אוחד ונקע על 11.6% מהסכום הבסיסי, כלומר 1,003 ש"ח.

סכום הקצבה לילד שנולד אחרי יוני 2003:

לילד הראשון	150 ש"ח
לילד השני	188 ש"ח
לילד השלישי	188 ש"ח
לילד הרביעי	188 ש"ח
לילד החמישי ואילך	150 ש"ח

סכום הקצבה לילד שנולד לפני יוני 2003:

לילד הראשון	150 ש"ח
לילד השני	188 ש"ח
לילד השלישי	188 ש"ח
לילד הרביעי	336 ש"ח
לילד החמישי ואילך	354 ש"ח

אין שינוי בשיעור תוספת הקצבה המשולמת למקבלי קצבאות קיום, למי שיש לו 3 ילדים ויותר ומקבל גמלת להבטחת הכנסה או קצבת זיקנה עם השלמת הכנסה – 98 ש"ח לילד השלישי והרביעי בלבד.

מיצוי זכויות בקצבת ילדים

פותחה אפשרות במערכת הממוחשבת בקצבת ילדים לשיגור התראות לפקיד במקרים האלה: משפחה שיש לה ילדים נוספים שאינה מקבלת קצבה בעבורם; זוג הורים שהתגרש שהתיק עדיין לא פוצל ויתכן שיש זכאות למענק לימודים; משפחה שחזרה לארץ ולא חודשה לה הזכאות לקצבת הילדים.

הפקיד יטפל בכל מקרה לגופו, על-פי הנחיות המשרד הראשי למיצוי זכויותיהם של מקבלי הקצבה.

מיצוי זכויות לנשים שהתגרשו

עם קבלת מידע ממשד הפנים על גירושין, נשלח לאישה מכתב הכולל טופס תביעה לפיצול התיק וטופס תביעה למענק לימודים. עליה למלא את הטפסים ולצרף את המסמכים הנדרשים. עקב ריבוי מקרים של גרושות שלא מיצו את זכויותיהן למענק למרות פניית המוסד אליהן, הוחלט לפעול גם ע"י איתורן במאגר הנתונים בקובץ מרוכז. הפקידים הונחו ליצור קשר עם הנשים שאותרו לצורך הגשת תביעה מסודרת למענק לימודים.

הגשת תביעה לפיצול תיק ולמענק לימודים באינטרנט

החל מ 1.1.2016 משולם מענק הלימודים בגין ילדים בגילאים 6-18 בסך 1,003 ש"ח לילד. קיימת אפשרות להגיש תביעה לפיצול תיק ולמענק לימודים ללא קוד אישי או סיסמה. התביעה תועבר אוטומטית לטיפולו של הפקיד, ללא צורך בהגעה מיותרת של הלקוח לסניף.

הנפקת אישור תשלומים מיידי

אמהות המעוניינות לקבל אישור שנתי על תשלומי קצבת הילדים או על ניכויים מהקצבה יכולות לעשות זאת באתר ולקבל את האישור מיד.

בשנת 2016 היה מספר המשפחות שמקבלות קצבת ילדים 1,148,523 – עלייה של 1.8% לעומת 2015.

הרחבת טווח הגילאים של הילדים המקבלים מענק לימודים ל-8-16 העלה משמעותית את מספר הזכאים למענק.

ב-2016 מספר הילדים שקיבלו מענק לימודים היה 281,450 לעומת 136,454 ב-2015, עלייה של 206%.

מספר המשפחות שקיבלו מענק לימודים ב-2016 היה 119,326 לעומת 77,764 ב-2015, עלייה של 153%.

נפגעי עבודה

על-פי חוק הביטוח הלאומי, כלל העובדים בישראל (שכירים ועצמאיים) מבוטחים כנגד הסיכון להיפגע כתוצאה מעבודה וממחלות מקצוע.

לפי החוק המעסיק נדרש לבטח את עובדיו (למעט שוטרים, סוהרים ועובדי שירות הביטחון) כנגד סיכונים אלה. המעסיקים מבטחים את העובדים הקבועים והזמניים בביטוח יומי או חודשי.

ביטוח נפגעי עבודה נועד לסייע למבוטחים שנפגעו בעבודה ולפצות אותם על אובדן הכנסתם בתקופה שלאחר הפגיעה, שבה נעשו בלתי כשירים לעבוד. לשם כך משלם להם הביטוח הלאומי דמי פגיעה לתקופה של עד 3 חודשים. אם נותרה לנפגע נכות כתוצאה מהפגיעה, הוא יהיה זכאי לקצבת נכות מעבודה או למענק, בהתאם להחלטת הוועדה הרפואית, שבפניה יופיע. בנוסף הנפגע בעבודה זכאי לקבל טיפול רפואי חינם בשל תוצאות הפגיעה.

אם הנפגע נפטר כתוצאה מהפגיעה בעבודה, תשולם לבני משפחתו קצבה או מענק.

לא נעשו שינויי חקיקה בשנת 2016.

גמלאות לנפגעי עבודה (ש"ח)

קצבת נכות מעבודה ותלויים מקסימלית לחודש	מקסימום דמי פגיעה ליום	
19,703	656.78	עובד שכיר שנפגע עד 31.12.1994
32,839	1,094.63	עובד עצמאי או עובד שכיר שנפגעו לאחר 1.1.1995

מספר המקבלים קצבת נכות מעבודה ב-2016 היה 48,573, עליה של כ-5.6% לעומת 2015.

מספר המקבלים דמי פגיעה ב-2016 היה 64,344, ירידה של כ-36% לעומת 2015.

שירות מילואים

תהליך חדש למיצוי זכויות למשרתים במילואים ולמעסיקים:

כדי להגדיל את מיצוי הזכויות במילואים, הביטוח הלאומי פיתח בשיתוף משרד הביטחון תהליך ממוחשב לאיתור מעסיקים ומשרתים במילואים שטרם הגישו תביעות לתגמולי מילואים. כל מבוטח יקבל הנחיות מפורטות להגשת התביעה באינטרנט בהתאם למעמדו – שכיר או לא שכיר. במקביל נעשה סקר שבדק את הסיבות לכך שלא הוגשו תביעות.

מקסימום ומינימום תגמול מילואים (ש"ח)

ליום	לחודש	
1,441.33	43,240	עובד שכיר מקסימום התגמול
1,441.33	43,240	עובד עצמאי מקסימום התגמול
196.02	5,881	מינימום התגמול
80.60	2,418	מינימום הענקה לגדנעים

אבטלה

הביטוח הלאומי דואג להבטיח למובטל אמצעי מחיה בתקופת האבטלה עד שיעלה בידו להיקלט בעבודה. דמי האבטלה משולמים למי שהיה עובד שכיר והוא רשום בלשכת שירות התעסוקה כמחוסר עבודה, ומתייצב בשירות התעסוקה לדרוש עבודה.

עליו לפנות ללשכת שירות התעסוקה מיד עם הפסקת עבודתו, ולהתייצב בלשכה במועדים קבועים כפי שייקבעו על ידה. לשכות שירות התעסוקה מעבירות לביטוח הלאומי מדי חודש את הנתונים על מספר ימי האבטלה שנרשמו, ועל סמך נתונים אלה משלם הביטוח הלאומי למבוטח את דמי האבטלה.

השוואת תנאי מתנדבים לתנאי המשרתים בשירות הלאומי-אזרחי

מתנדבים המשרתים בשירות הלאומי-אזרחי זכאים לאותם תנאים המקבלים משרתים בשירות הלאומי-אזרחי בביטוח אבטלה.

מספר מקבלי דמי אבטלה ב-2016 – 66,589, ירידה של כ-4% לעומת 2015.

שיעור דמי אבטלה ליום, 2016 (ש"ח)

346	הסכום היומי הבסיסי
173	שכר יומי ממוצע לחייל משוחרר
114.60	דמי האבטלה המרביים ליום לחייל שלא עבד לאחר שחרורו
80.22	דמי אבטלה לחייל בהכשרה מקצועית
129.80	התקרה היומית לחישוב ההשלמה לחייל שנשלח לעבודה לא מתאימה
9,550	מענק מלא לחייל משוחרר שעבד בעבודה מועדפת
1,730	הסכום המרבי (שכר יומי מרבי)
386.92	דמי אבטלה מרביים ליום לתקופה הראשונה
257.95	דמי אבטלה מרביים ליום לתקופה השנייה

אסירי ציון

תושב או אזרח ישראל, שהרשות המאשרת הכירה בו כאסיר ציון או כבן משפחה של אסיר ציון שנמצא במאסר או כבן משפחה של הרוג מלכות, זכאי לגמלאות על-פי חוק התגמולים לאסירי ציון ובני משפחותיהם התשנ"ב – 1992. הגמלאות מותנות במבחן הכנסה.

אסירי ציון נכים זכאים גם לגמלה בעין (הטבה) כמו טיפול רפואי ושיקום מקצועי. בן משפחה של אסיר ציון ששוהה בכלא או שנפטר עשוי להיות זכאי גם הוא להטבות.

לא נעשו שינויי חקיקה בשנת 2016.

שיקום מקצועי

על-פי חוק הביטוח הלאומי (1968) ותיקון מס' 13 לחוק (1974), לשיקום מקצועי זכאים :

- מי שנפגעו בעבודה.
- בעלי מוגבלות (מלידה, מתאונה או ממחלה), ואם הם אינם מתאימים לשיקום – בני זוגם.
- אלמנים ואלמנות.

לשיקום מקצועי זכאים גם נפגעי פעולת איבה ובני המשפחות השכולות, במסגרת הטבות חוק נפגע פעולות איבה (1974).

שירותי השיקום ניתנים על ידי עובדים סוציאליים במחלקות השיקום בסניפי הביטוח הלאומי והם כוללים: אבחון והערכה, טרום הכשרה מקצועית, הכשרה מקצועית, ייעוץ לקריירה, תוכניות שיקום מותאמות אישית, השכלה אקדמית והשמה בעבודה. מרבית השירותים ניתנים על-ידי הביטוח הלאומי וחלקם ניתנים במסגרות ייעודיות כגון מרכזי שיקום. תהליך השיקום מתחיל עם פנייה של המבוטח או של נציג הקהילה או ביוזמה של המוסד. בשנת 2013, קיבלו 27,500 איש שירותי שיקום מהביטוח הלאומי.

בעשור האחרון הושם דגש מיוחד על שירותי הנגשה (לדוגמה, תרגום לשפת סימנים), ועל המודעות לצורכיהם של נכים קשים (שירותי הסעה לשיעורי עזר).

שירות ייעוץ לנכה

- מתנדבים בסניפים מסייעים למבוטחים למלא טופסי תביעה, מספקים הסבר על הוועדות הרפואיות ומסייעים במיצוי זכויות במוסד ומחוצה לו. השירות פועל כשבע שנים באמצעות 100 מתנדבים.
- מתנדבים בבית חולים מאיר בכפר סבא מגיעים אליו פעמיים בשבוע ומסייעים למאושפזים למלא טופסי תביעה לנכות כללית, נכות מעבודה וסיעוד.

שיקום לנפגעי פעולות איבה

משנת 2000, בעקבות העלייה במספר פעולות האיבה נוספו, במסגרת פעולות השיקום תוכניות התערבות יזומות. במהלך בשנים שחלפו מאז היו יותר מ-2,000 פיגועים, שבהם נפצעו יותר מ-20 אלף איש ונהרגו יותר מ-1,000. במניין הפצועים גם נפגעים של תקריות באזור עוטף עזה לאחר מבצע עופרת יצוקה, ותביעות מאוחרות שהוגשו לאחר מעשי טרור היחידים בשנת 2016.

אגף השיקום הקים שירות קהילתי מיוחד לנפגעים אלה, שבהם פועלים כ-300 מתנדבים ברחבי הארץ. בנוסף, נפגעי פעולות האיבה מלווים על-ידי עובדות סוציאליות (פקידות שיקום) המבקרות אותם בבית החולים או בביתם ומספקות תמיכה רצופה בכל התחומים, למשך כל חייהם.

ב-2008 יושרו לקחי מלחמת לבנון השנייה, וקרנות המוסד מממנות טיפולים פסיכולוגיים בתכוף לאירועים, כדי למנוע התפתחות של הפרעות פוסט-טראומטיות. השירות ניתן גם לנפגעים שלא הגישו תביעה.

למרות העומס הרב על אגף השיקום בעקבות פיגועי הטרור, הוא הוסיף ב-2015 לטפל בקבוצות הקבועות באמצעות תוכניות שיקום מקצועיות ומיצוי זכויות רווחה, עם דגש מיוחד על התערבות מוקדמת ועבודה משולבת.

לא נעשו שינויי חקיקה בשנת 2016.

זכויות עובדים בפשיטת רגל ופירוק תאגיד

חוק ביטוח זכויות עובדים בפשיטת רגל ופירוק תאגיד נחקק בשנת 1975, כדי להגן על עובדים, שזכויותיהם נפגעו כתוצאה מקשיים, שאליהם נקלע מקום עבודתם, ובשל קשיים אלה ניתן צו פירוק או צו פשיטת רגל.

בהתאם לחוק, עובד שכיר שמעסיקו פשט את הרגל או שהחברה שעבד בה התפרקה, זכאי לתשלום גמלה מהביטוח הלאומי הכוללת את התשלומים האלה, שמעסיקו נשאר חייב לו, עד לסכום המקסימלי הקבוע בחוק:

1. שכר העבודה
2. פיצויי הפיטורין
3. תשלום לקופת הגמל.

לא נעשו שינויי חקיקה בשנת 2016.

נפגעי איבה

נפגעי פעולות איבה ובני משפחותיהם זכאים, על פי החוק, לתגמולים כספיים ולהטבות שונות, המיועדים לסייע להם ולתמוך בהחלמתם – כגון תגמולים חודשיים, שיקום, מענקים שנתיים ומענקים חד פעמיים. הזכאות נקבעת על פי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה התשי"ל-1970. התגמולים הכספיים נקבעים על פי חוק הנכים (תגמולים ושיקום) תשי"ט-1959, והם מחושבים בדרך כלל על פי שכרם של עובדי מדינה בדירוג המנהלי ומתעדכנים בהתאם לעדכונים במשק (הסכמי עבודה או תוספות יוקר).

בן משפחה של נפגע פעולת טרור שנפטר זכאי לקצבה חודשית (באותו שיעור של קצבה המשולמת לבני משפחתו של חייל שנהרג בעת מילוי תפקיד), לשיקום מקצועי ולמענק חד פעמי.

הסדרת תשלום גמלאות למשפחות אומנה

זהו תיקון עקיף במסגרת חוק האומנה לילדים, לפיו החוק מסדיר את אופן תשלום הגמלאות בעד ילדים הנמצאים במשפחות אומנה, לרבות הזכאות לתגמול בגין ילד-יתום, שאחד או שני הוריו נפגעו בפעולות איבה.

הטבות בתשלום צריכת החשמל לנפגעי איבה

החל מיום 1.12.2015, נפגעי איבה נוספו לאוכלוסיית הזכאים להנחה בתעריף החשמל, בהם נכים הסובלים מנכות בשיעור של 50% לפחות. התיקון מחייב גם ספקי חשמל משניים במתן ההנחה.

תיקון לחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה

נכים בדרגת נכות 100% או יותר זכאים לטיפולים רפואיים גם בגין פגיעות ומחלות שאינן קשורות לפגיעת האיבה.

תשלום דמי ביטוח

דיווח שכר מקוון ממעסיקים אחת לחצי שנה

במסגרת חוק ההסדרים לשנים 2015-2016 חויבו מעסיקים החל מיולי 2015 לשלוח דוח מקוון מפורט של העובדים ושכרם החודשי, פעם בחצי שנה (עד 18.7 דוח חצי שנתי) ו כן דוח שנתי (עד 18.1 בכל שנה). בנוסף, נשלח ממס הכנסה לביטוח הלאומי דוח סופי מפורט פעם בשנה (עד 30.4 לשנה קודמת), כפי שהיה נהוג עד כה.

באמצעות קבלת דיווח פעמיים בשנה יוכל המוסד למצות זכויותיהם של מבוטחים ולהבטיח כי לא ייווצרו בחשבונם יתרות חובה או זכות לעניין גמלאות, או לעניין דמי ביטוח, בשל דיווחים מאוחרים.

העלאת שיעור דמי הביטוח למעסיק

במסגרת התוכנית לשימור האיתנות הפיננסית של המוסד לביטוח לאומי ב-2016, החל השלב השלישי בהעלאת השיעור הרגיל למעסיק ב-0.25% נקודות האחוז (מ-7.25% ל-7.50%).

הגדלת השתתפות האוצר בגבייה לענף ילדים

שיעורי קצבת ילדים הוגדלו למפרע ממאי 2016. בעקבות כך, חושבה מחדש הקצבת משרד האוצר לענף ילדים, הואיל ובזמן הפחתת הקצבאות בשנת 2013 הועבר מלוא הסכום שנחסך מההפחתה לקופת האוצר. מסיבה זו, מדצמבר 2015 מממן האוצר את החזרת הקצבאות לרמתן הקודמת. שיעור הקצבת אוצר המדינה המוסד לביטוח הלאומי, הנובע מתקבולים אותם יגבה המוסד בכל שנת כספים בכל ענפי הביטוח, כאמור בסעיף 32' לחוק, יאוחד לשיעור קבוע אחד כאחוז מכלל התקבולים ושיפוי אוצר לענפי הביטוח הלאומי.

מובהר כי אין בצעד זה כדי לשנות את סך הקצבות האוצר הקבוע היום.

שיעורי דמי ביטוח הנגבים מהמעסיק ומהעובד לפי ענפים (אחוזים מהשכר)

שיעור מלא	שיעור מופחת	החל מיום 1.1.2016
19.25	6.95	סך הכל
14.25	3.85	סך הכל לפי חוק ביטוח לאומי
5.89	1.52	זיקנה ושאיירים
0.33	0.05	סיעוד
2.28	0.37	נכות כללית
0.13	0.02	נפגעי תאונות
1.96	0.37	נפגעי עבודה
1.40	0.15	אמהות
2.08	1.32	ילדים
0.37	0.04	אבטלה
0.06	0.01	פשיטות רגל (פשי"ר)
5.00	3.10	סך הכל למוסדות אחרים
5.00	3.10	מס בריאות

ייעוץ לקשיש

שירות הייעוץ לקשיש הוקם בשנת 1972 כפרויקט של גמלאים מתנדבים המסייעים לקשישים אחרים. השירות החל עם מתנדבים מעטים בחמישה סניפים, ועם השנים התרחב מאוד, וכיום פועלים במסגרתו כאלף מתנדבים בכל הארץ.

מתנדבי השירות מקיימים קשר חברתי קבוע ותומך עם הקשישים ומסייעים להם למצות את זכויותיהם בביטוח הלאומי ובארגונים אחרים. העובדה שהמתנדב קשיש אף הוא מאפשרת לו להבין את תחושותיו של הקשיש הנועץ ואת בעיותיו הקשורות לזיקנה.

המתנדבים נדרשים לעבור קורס הכשרה של ארבעה חודשים, שבמהלכו הם לומדים על הצרכים המיוחדים של הקשישים ועל השינויים המתרחשים בגיל הזה, ומפתחים את המיומנויות הנדרשות לעבודה עם קשישים. את השירות מנהלים עובדים סוציאליים מומחים בגרונטולוגיה ובהתנדבות.

עבודתם של אנשי השירות כוללת:

- **ייעוץ:** למרות הקדמה הטכנולוגית, בשל מאפייני הזיקנה, קשישים רבים עדיין מתקשים לממש את זכויותיהם הן בביטוח הלאומי והן בגופים אחרים בקהילה. זאת ועוד: שירותים משלימים וזכויות נוספות המוקנים לקשישים ברשויות ובמסגרות אחרות אינם אחידים ואף הם אינם נגישים דיים. המתנדב היועץ מטעם שירות הייעוץ לקשיש אוסף מהקשיש את המידע הרלוונטי ומספק לו את המידע הדרוש לו למצות את זכויותיו בדרכים שונות (תרגום, שיחה, הפניה פעילה וסיוע מעשי). הייעוץ ניתן בסניפים בקבלת קהל או בטלפון – במוקד טלפוני ארצי בשפות שונות, ובשיחות טלפון יזומות, בעיקר לאוכלוסייה בפריפריה.
- **ביקורי בית ראשוניים:** ביקורי בית ראשוניים מתקיימים אצל קשישים שהוגדרו כאוכלוסיות בסיכון: בני יותר מ-80, סיעודיים, קשישים שמונה בעבורם מקבל גמלה, קשישים שתביעתם לסיעוד נדחתה ואלמנות/אלמנים. הביקורים הם כלי לבקרה ולאיתור קשישים הנמצאים בסיכון והזנחה. המידע המתקבל מאפשר למוסד לוודא כי הגמלאות המשולמות אכן מנוצלות לטובת הקשיש. הביקורים הראשוניים מהווים גם כלי חשוב למיצוי זכויותיהם של מי שמתקשים לממשן עקב מגבלות פיזיות (תוספת השלמת הכנסה לקצבת הזיקנה או השאירים וגמלת סיעוד). המתנדב מקבל הכשרה והדרכה קבועה. התרשמותו מהווה בסיס להערכת מצב הקשיש בידי איש המקצוע בשירות לצורך המשך התערבות והפניה לגורמים המטפלים במוסד ובקהילה.
- **ביקורי בית חברתיים קבועים:** קשישים המרותקים לבתיהם ואינם מקיימים קשר חברתי קבוע ותומך – חשים בדידות. גם אם מתקיימים מפגשים עם מטפלים או נותני שירותים שונים, או שיש בן או בת זוג המטפלים בהם – קשרים אלה אינם נתפסים בעיניהם כקשר חברתי מספק. מתנדבי הייעוץ לקשיש מקיימים ביקורי בית קבועים אצל מי שהביעו את רצונם בכך ושומרים על קשר אישי קבוע איתם. הביקור מהווה גם מקור לבקרה על הטיפול בקשיש.

הקשרים הנרקמים בין הקשישים למתנדבים, לעתים קשרי חברות קרובים, הוכיחו עם השנים את תרומתם הרבה לאיכות חייו של הקשיש ולרווחתו. הביקורים מתקיימים בהתאם לפריסת השירות, למשאבים הקיימים ולשיקול הדעת המקצועי בכל מחלקה של הייעוץ לקשיש.

תמיכה לאלמנות ואלמנים: התאלמנות בגיל הזיקנה היא משבר הפוגע באיכות החיים בהיבטים השונים. מתנדבי השירות פונים בטלפון לגברים ונשים שהתאלמנו, לצורך ניחומים והיכרות, הזמנה ליום מידע מיוחד בנושא זכויות אלמנות/ים והצעה להשתתף בהמשך בקבוצת תמיכה. הקשר נוצר בדרך כלל בסמוך למשבר. קבוצות התמיכה לאלמנות ואלמנים בגיל הזיקנה המתקיימות זה כ-30 שנה, מלוות, תומכות ומייעצות בשעת משבר ומסייעות בהתארגנות להמשך החיים.

- **קבוצות תמיכה לבן או בת זוג של חולה או נכה קשיש:** קבוצות אלה נועדו להקל את הנטל של הטיפול התובעני בו (intensive care).
- **פרויקטים בקהילה בשיתוף הג'וינט:** מתקיימים בהתאם לצרכים ייעודיים של העיר או של הקהילה, במטרה לחזק את הקשישים המתגוררים בקהילה ולספק להם סיוע במגוון תחומים.
- **ימי מידע:** הרצאות ופעילויות בנושאים שונים, מידע לגמלאים חדשים, מידע על זכויות לניצולי שואה, זכויות אלמנות ואלמנים, תמיכה במשפחות של חולי דמנציה, מידע על שירותים בקהילה ועל זכויות בביטוח הלאומי.
- **ימי מידע לאלמנות צעירות:** מידע על זכויותיהן ביטוח לאומי ובקהילה ועל ההיבטים המשפטיים של אלמנות, והזמנתן להשתתף בקבוצת תמיכה.

כל השירותים של שירות הייעוץ לקשיש ניתנים ללא תשלום.

לא נעשו שינויי חקיקה בשנת 2016.

קרנות הביטוח הלאומי

קרנות הביטוח הלאומי הן קרנות ממשלתיות המיועדות לצמצום פערים חברתיים וטיפול, העצמה ושיפור איכות החיים של אוכלוסיות במצבי סיכון. יחד עם שותפים במגזר הציבורי, השלישי והעסקי פועלות הקרנות לפיתוח, הרחבה וחיזוק של השירותים החברתיים בישראל. הקרנות מסייעות במימון וליווי מקצועי של פרויקטים ותכניות חברתיות, פיתוח תורה מקצועית לתכניות חדשות וקידום שינויים בתחום מדיניות הרווחה בישראל. אנו פועלים באמצעות חמש קרנות: הקרן לפיתוח שירותים לנכים, קרן סיעוד, קרן ילדים ונוער בסיכון, קרן מפעלים מיוחדים וקרן מנוף. נדבך מרכזי בפעילות הקרנות הוא בסיוע לארגונים ורשויות מקומיות להקמה ושדרוג של שירותים חברתיים. כמו כן, כגוף מרכזי באקו-סיסטם החברתי, הקרנות קשובות תמיד ליוזמות חדשניות בשדה, ומובילות ושותפות בתהליכי פיתוח חדשניים לרווחת אוכלוסיות במצבי סיכון.

“הכוורת” - מרכז לפיתוח מיזמים חברתיים (Hub)

נדבך מרכזי בעבודת קרנות הביטוח הלאומי בכלל, והקרן למפעלים מיוחדים בפרט, הוא פיתוח שירותים חדשניים עבור אוכלוסיות היעד והטמעתם בממשלה. על מנת לשדרג פעילות זו, פועלות הקרנות יחד עם ג'וינט ישראל להקמת מרכז לפיתוח מיזמים חברתיים, שיפעל בלוד. המרכז יאתר יוזמות חברתיות חדשניות ויסייע בפיתוחן, כאשר חלקן ייקלטו להמשך פיתוח בקרנות הביטוח הלאומי ובג'וינט. מתוך תפיסה של 'חדשנות פתוחה' (Open innovation) היוזמות שיפעלו במסגרת המרכז יגיעו מתמהיל מגוון של יזמים חברתיים וילבשו צורות שונות – הן עשויות להגיע מיזמים עצמאיים, מעסקים, מעמותות, מהאקדמיה או מהממשלה; הן יכולות להיות טכנולוגיות או לשלב מרכיבים טכנולוגיים; הן יכולות להתפתח לשירותים ממשלתיים, למוצרים בשוק החופשי, לעסקים-חברתיים, עמותות ועוד. כמו כן, עתיד המרכז לסייע להצמחת שדה היוזמות החברתית במגוון פלטפורמות, תוך מתן דגש על פיתוח יזמות בקרב אוכלוסיות במצבי סיכון. המרכז מתוכנן להתחיל לפעול במהלך שנת 2017.

קרנות “יוזמה חברתית” לעידוד עסקים חברתיים

בשנת 2015 השיקו הקרנות, בשיתוף משרד האוצר והמועצה הלאומית לכלכלה במשרד ראש הממשלה, שתי קרנות לעידוד ופיתוח עסקים חברתיים המעסיקים אוכלוסיות מוחלשות, בהיקף כולל של כ-50 מיליון ש"ח, במטרה לקדם את פיתוח שוק העסקים החברתיים בישראל ואת השילוב של אוכלוסיות מוחלשות בשוק העבודה. הקרנות ממומנות ממקורות הביטוח הלאומי ומשרד האוצר, תרומות ומשקיעים פרטיים, ומופעלות באמצעות גורמים חוץ-ממשלתיים: קרן יוזמה דואליס וקרן יוזמה IVN. קרנות אלו משקיעות ומעניקות ליווי מקצועי לעסקים חברתיים המעסיקים אוכלוסיות מוחלשות - אנשים עם מוגבלות, מבוגרים זכאי השלמת הכנסה, בני נוער וצעירים בסיכון, אסירים משוחררים ועוד.

מעבדת חדשנות לגיל השלישי

בשנת 2016 חברו קרן סיעוד וקרן מפעלים מיוחדים לארגון CDI- מרכז לחדשנות דיגיטלית בנגב, הפועל לקידום טכנולוגיות וחדשנות לשיפור איכות חייו של האזרח בתחומי הרפואה הדיגיטלית, החינוך, גיל שלישי וערים חכמות, לטובת הקמת מעבדה חדשנות לגיל השלישי. במסגרת המעבדה יוקמו מרחב וסביבת עבודה למחקר ופיתוח, סימולציה והדגמה של חדשנות דיגיטלית וטכנולוגית לשיפור איכות חיי אוכלוסיית הגיל השלישי. פעילות זו עתידה לנבט במהלך שנת 2017.

מערכת מפת"ח להגשת בקשות מקוונת

כחלק מהמאמץ לדיגיטציה של שירותי הממשלה, הקרנות פועלות משנת 2015 לפיתוח מערכת להגשת בקשות באינטרנט (מערכת מפת"ח). המערכת, המוקמת באמצעות חברת Microsoft, תגביר את הנגישות והשקיפות של הקרנות לציבור הרחב, תשפר את רמת התקשורת עם הגופים המגישים את הבקשות ותייעל את ניהולן בידי הקרנות. המערכת תעלה לאוויר במהלך שנת 2017.

מערכת לפרסום דיגיטלי ממוקד

הקרנות פועלות להרחיב את מעגל הגופים המגישים בקשות ומקבלים את סיוע הקרנות, זאת על ידי שיפור הנגישות והשקיפות של הפעילות. על מנת לקדם יעד זה, השיקו הקרנות במחצית השנייה של שנת 2016 מערכת לעדכונים ישירים על פרסום תכניות עבודה וקולות קוראים הפתוחה לכלל הגופים בשדה החברתי. נכון לשנת 2016, רשומים במערכת כ-1000 אנשי קשר, המקבלים עדכון חודשי על הפעילות בקרנות והאפשרויות החדשות להגשת בקשות.

הקרן לפיתוח שירותים לנכים

הקרן לפיתוח שירותים לנכים מסייעת לרשויות מקומיות ולעמותות מגזר שלישי לפתח שירותים לאנשים עם מוגבלות כדי לשלבם בחברה ובעבודה ולשפר את רווחתם, וכן פועלת לשיפור איכות חייהם של אנשים עם מוגבלות קשה המתקשים להשתלב בחברה. הקרן מסייעת בפיתוח תשתיות ובהצטיידות במגוון תחומים: מסגרות לגיל הרך כמו מעונות יום שיקומיים ומרכזים להתפתחות הילד, החינוך המיוחד, שיקום תעסוקתי, עסקים חברתיים, דיור מוגן בקהילה, מרכזי יום טיפוליים לאנשים עם מוגבלות קשה, פעילויות פנאי, ספורט, שיפור התנאים הפיזיים ואיכות החיים במעונות פנימייה, רכישת ציוד שקומי, סיוע בפיתוח מודלים חדשים של סידורי נגישות לאנשים עם מוגבלויות, ופיתוח אביזרי עזר וטכנולוגיה מסייעת. פעילותה של הקרן מעוגנת בחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשנ"ה – 1995, סעיף 220, והיא פועלת על פי תקנון שאושר על ידי מנהלת המוסד בהתייעצות עם ועדת הנכות של מועצת המוסד.

הקרן מסייעת בפיתוח שירותים המיועדים למגוון רחב של אוכלוסיות עם מוגבלות, כגון: נפגעי נפש, אנשים עם מוגבלות שכלית, נפגעי ראש, עיוורים וליקויי ראייה, חרשים וכבדי שמיעה, אנשים ברצף האוטיסטי, אנשים עם מוגבלות מוטורית קשה, נפגעי מחלות, אנשים עם לקות למידה קשה וקשיי קשב וריכוז ועוד. הקרן נותנת עדיפות לפיתוח והרחבת רשת השירותים באזורי פריפריה, ביישובי קו עימות, למגזרים מיוחדים וברשויות המקומיות המשתייכות לאשכולות 1-4 במדד החברתי-כלכלי של הלמ"ס.

בשנת 2016 אישרה הקרן סיוע בסך של 110 מיליון ש"ח ל-190 תכניות חדשות. תחומי הסיוע הגדולים ביותר בשנה זו היו (בסדר יורד): מרכזי יום טיפוליים לבוגרים עם מוגבלות קשה, שיקום תעסוקתי, החינוך המיוחד, פנאי וספורט ודור קהילתי.

מסלול תמיכה במו"פ של פתרונות טכנולוגיים לאנשים עם מוגבלויות

בשנת 2015 השיקה הקרן לפיתוח שירותים לנכים מסלול משותף לתמיכה במו"פ של פתרונות טכנולוגיים לאנשים עם מוגבלויות יחד עם הרשות לחדשנות (לשעבר המדען הראשי במשרד הכלכלה). מטרת המיזם הינה להגביר את ההשתלבות של אנשים עם מוגבלויות בחברה ובשוק העבודה על ידי פיתוח מוצרים תעשייתיים המספקים פתרונות טכנולוגיים לאנשים עם מוגבלויות.

קרן סיעוד

קרן סיעוד מסייעת לגופים בפיתוח שירותים עבור קשישים מוגבלים בקהילה ובמוסדות, על מנת לשפר את בריאותם ורווחתם של הקשישים בישראל ולצמצם תהליכי הידרדרות תפקודית. הסיוע ניתן לפיתוח תשתיות ולהצטיידות למסגרות בקהילה (כמו מרכזי יום ומועדוני מופת) ובמוסדות (בתי אבות ציבוריים ופרטיים), ולפיתוח מודלים חדשניים לתפעול מסגרות לקשישים מוגבלים בקהילה ובמוסדות ושירותים חדשניים. פעילותה של הקרן מעוגנת בחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשנ"ה – 1995, סעיף 237.

בשנת 2016, בהמשך לעבודה בשנים האחרונות, תמכה הקרן בפיתוח תשתיות לשירותים מוסדיים וקהילתיים לקשישים סיעודיים: שדרוג בתי אבות בהתאם לפרוגרמת 2016 של משרד הבריאות והקמת ושיפוץ מרכזי יום לתשושים ולתשושי נפש. הקרן אף עסקה בהבניית פיילוטס חדשניים בתחומים אלו - תפעול מחלקות תשושים בבתי אבות בשיטת אשכולות הדיור, פיילוט לשילוב שכונה תומכת במסגרת סל שירותי סיעוד וקבוצות תמיכה לבני משפחה מטפלים. במקביל, במסגרת התכנית הלאומית לאלצהיימר, עסקה הקרן בפיתוח מוקד 7/24 לחולים דמנטיים ותכנית לתמיכה במטפלים עיקריים בקשישים דמנטיים. בנוסף, הקרן הרחיבה תכנית מודל משולב לטיפול בזקנים הגרים בקהילה עם צרכים מורכבים למחוז הדרום, וכן חברה לארגון CDI – מרכז לחדשנות דיגטלית בנגב, לטובת הקמת מעבדת חדשנות בזקנה.

הקרן למפעלים מיוחדים

הקרן למפעלים מיוחדים מסייעת לארגונים חברתיים ולרשויות מקומיות לפתח שירותים חברתיים בעלי מרכיב ניסיוני וחדשני עבור מגוון אוכלוסיות במצבי סיכון, ובהם: משפחות בעוני ובאבטלה, קשישים, אנשים עם צרכים מיוחדים, צעירים בסיכון ועוד. הקרן פועלת כ"קרן הון-סיכון חברתית" המעניקה ידע וניסיון מקצועי בפיתוח שירותי רווחה ובשיפור הביטחון הסוציאלי, ומשתתפת במימון התכנית וההערכה המחקרית. פעילות הקרן נעשית בשיתוף פעולה עם משרדי ממשלה, ארגונים ציבוריים וקרנות פילנתרופיות, והיא מעוגנת בחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) תשנ"ה – 1995, סעיף 36, ובתקנון שאושר על ידי מנהלת המוסד בהתייעצות עם וועדות מועצת המוסד.

בשנים האחרונות עסקה הקרן בעיקר בתחומים של שילוב אוכלוסיות בסיכון בהשכלה ובתעסוקה, פיתוח מענים לילדים וצעירים לקויי למידה ועם בעיות קשב וריכוז, קידום פעילות

גופנית בקרב אנשים עם מוגבלויות, פיתוח מסגרות ייחודיות לנפגעי נפש והקמת פארקים מותאמים לילדים עם מוגבלויות. בתחום השילוב בתעסוקה יזמה הקרן בשנים האחרונות תכניות לקידום תעסוקה בקרב קבוצות מודרות, ובכלל זה תכניות לשילוב נשים בתעסוקה, תכניות לשילוב צעירים בסיכון בתעסוקה (בני 20-35), תכניות לשילוב מבוגרים בעבודה בשוק החופשי, וכן תכניות ייעודיות לשילוב חרדים בתעסוקה. בתחום השילוב בהשכלה, שותפה הקרן ב-5 השנים האחרונות לפיתוח ולקידום של מיזם לשילוב סטודנטים עם מוגבלות בהשכלה הגבוהה (מיזם "מהפכה בהשכלה הגבוהה"). נכון להיום, המיזם מקיף כ-70% מהמוסדות להשכלה הגבוהה המוכרים ע"י המועצה להשכלה גבוהה, בהם הוקמו מרכזי תמיכה לסטודנטים עם מוגבלות.

בשנת 2016 קידמה הקרן את המיזמים והתכניות הבאות: מיזם להפגת וצמצום בדידות בקרב זקנים, מיזם להגברת העיסוק בפעילות גופנית בקרב אוכלוסיות עם מוגבלות, מיזם הקמה והפעלה של מתחמים משלבים בפארקים עירוניים במספר ישובים, הקמת והפעלת מרכז עירוני לילדים ובני נוער הסובלים מבעיות רגשיות ונפשיות (ע"פ מודל ההד-ספייס שפותח באוסטרליה) והבניית מודל עיר נגישה (עם הקרן לפיתוח שירותים לנכים), שמטרתו להוות דגם ארצי להנגשת המרחב הציבורי העירוני באמצעות הקמת מרכז הדרכה ולימוד לאנשי מקצוע ולציבור הרחב בתחום סידורי נגישות והנגשת שירותי ציבור.

כמו כן, טיפלה הקרן בתכניות חדשניות שהוגשו במסגרת קול קורא כללי שפורסם ב-2015. התכניות נבדקו והוערכו בתהליך מיון והערכה מקצועי שפותח באגף הקרנות ונמצא כעת בשלב הפיילוט. 172 תכניות התקבלו במסגרת הקול הקורא, מתוכן נמצאות כיום בתהליכי בדיקה ואישור סופיים כ-30 תכניות.

קרן לילדים ונוער בסיכון

הקרן לילדים ובני נוער בסיכון פועלת החל משנת 2004, לקדם את הטיפול בילדים ובני נוער בסיכון שטרם מלאו להם 18 שנים הנמצאים בסיכון בשל הזנחה, התעללות, אלימות ופגיעה מינית, לרבות ילדים ובני נוער שעברו על החוק, משתמשים בסמים או חשופים לתנאי חיים מסכנים. במקרים מיוחדים, פועלת הקרן גם בקרב אוכלוסיית הצעירים בסיכון (עד גיל 23). פעילותה של הקרן מכוונת לפיתוח והטמעת מודלים ותוכניות מערכתיות בהתאם לצרכים של אוכלוסיית היעד. לקרן שיתופי פעולה משמעותיים עם משרדי הרווחה, החינוך, הבריאות, הקליטה והכלכלה, כמו גם מיזמים משותפים עם קרנות פרטיות, ארגונים ציבוריים וארגונים עסקיים. פעילותה של הקרן מעוגנת בחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשנ"ה – 1995, סעיף 74, והיא פועלת על פי תקנון שאושר על ידי מנהלת המוסד בהתייעצות עם וועדות מועצת המוסד. בשנת 2016 המשיכה הקרן לפתח את מיזם "עתיד בטוח" לפיתוח מסוגלות תעסוקתית בקרב בני נוער בסיכון והרחיבה אותו ליישובים נוספים, וכיום פועל המיזם בכ-30 יישובים. במקביל, החלה הקרן, יחד עם משרד החינוך ורשת עתיד, בהפעלת מודל מותאם של המיזם לצעירים עם מוגבלויות בבתי ספר לחינוך מיוחד במסגרת מיזם "מגמה לעתיד". כמו כן, פעלה הקרן בתחום זה במסגרת מיזם "ניצוץ לעתיד בטוח" למתן ליווי והכנה לתעסוקה ולחיים עצמאיים לצעירים בשירות אזרחי וצבאי. בשנה זו, הקרן המשיכה לעסוק גם במיזם משותף עם קרן רש"י ומשרד הרווחה לפיתוח מודל התערבות לילדים במצבי הזנחה ובני משפחותיהם, והרחיבה את הפעילות לכ-12 יישובים. בנוסף, החלה הקרן לעסוק בהבניית מודל התערבות יישובי לקידום והעצמת בני

נוער יוצאי אתיופיה ובני משפחותיהם. במסגרת האגפית, הקרן הייתה שותפה לצעדיהן הראשונים של קרנות "יוזמה" לעידוד ופיתוח עסקים חברתיים המעסיקים (גם) בני נוער בסיכון, וכן לקחה חלק בתהליכי פיתוח של מרכז למיזמים חברתיים ("הכוורת") יחד עם גיוינט ישראל.

קרן מנוף למניעת תאונות בעבודה

קרן מנוף מיועדת למימון פעולות למניעת תאונות בעבודה ולעידוד תכניות להגברת הבטיחות והגהות – מימון מחקרים בתחום הבטיחות והגהות בעבודה ויישום מסקנותיהם במפעלים; פיתוח ושיפור אמצעי בטיחות חדשניים; איתור סיכונים מקצועיים ומפגעים בטיחותיים במקומות עבודה; וסיוע ברכישת אמצעי בטיחות חדשניים, בפעולות הסברה והדרכה ובמבצעי הסברה ופרסום. פעילותה של הקרן מעוגנת בחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשנ"ה – 1995, סעיף 149, והיא פועלת על פי התקנות הנלוות לחוק ועל פי התקנון שאושר על ידי מנהלת המוסד. בשנת 2016 עסקה הקרן במניעת תאונות עבודה בענף הבנייה, בענף החקלאות, בסיוע להכנת תכנית ניהול בטיחות על פי תקנות חדשות של מנהל הבטיחות והבריאות, במניעת חשיפה תעסוקתית ובקידום תודעת בטיחות בעבודה בקרב בני נוער ערבים.

אמנות בינלאומיות

אמנה בינלאומית לביטחון סוציאלי היא הסכם שנחתם בין מדינת ישראל לבין מדינה אחרת, כדי לשמור על הזכויות הסוציאליות של מי שעברו ממדינה למדינה וכדי למנוע כפל תשלום דמי ביטוח מישראלים השוהים בחו"ל ועובדים שם.

המדינות שעמן חתמה ישראל על אמנות הן: בריטניה הולנד, צרפת, בלגיה, אוסטריה, גרמניה, שוודיה, שווייץ, דנמרק, פינלנד, אורוגוואי, צ'כיה, נורווגיה, בולגריה סלובקיה ורומניה. אמנה המסדירה מניעת כפל תשלום דמי ביטוח לאומי בלבד נחתמה עם קנדה.

האמנות חלות על תושבי ישראל ועל אזרחי המדינות הללו ובני משפחותיהם ובכל אמנה מפורטים ענפי הביטוח הלולים בה. האמנות הרחבות כוללות את רוב ענפי הביטוח: זיקנה, שאירים, נכות, נפגעי עבודה, ילדים ואימהות.

תוכניות לשנת 2017

שירות לקוחות

- ✓ פיתוח שירותים אוטומטיים וניתוב השיחות במערכת הטלפוניה החדשה כמו call back וכו'
- ✓ פיתוח אפליקציה למתקשרים למוקד הטלפוני
- ✓ הכנסת מוקד לאמנת רוסיה
- ✓ חיבור סניפים נוספים למערכת זימון התורים.
- ✓ המשך פיתוח השירות האישי באינטרנט לשקיפות הטיפול בתביעות ואפשרות לביטול קנסות והצמדות
- ✓ פיתוח מסכים נוספים במסגרת "מיצוי בקליק"
- ✓ בניית ממשק חדש לקיוסקים
- ✓ ביצוע התאמות של מערכת תבל לערוצים השונים (דלפק, שירות אישי, הזמנת אישורים באינטרנט ועוד).
- ✓ הקמת פורטל של שירות לקוחות
- ✓ שילוב מייצגים במערכת ייצוג לקוחות
- ✓ כתיבת מכרז חדש למוקד טלפוני
- ✓ כתיבת מכרז לעמדות קיוסקים חדשות ונגישות

מילואים

1. תיקון סעי' 279 - על-פי החוק כיום, חישוב התגמול למשרת במילואים שלא חלפו 60 יום בין תקופת שירות אחת לשנייה ייעשה לפי הגבוה מבין השניים: הכנסות ברבע השנה שקדם לשירות, או ההכנסות ברבע השנה שקדם לשירות הקודם, ללא כל הגבלה למפרע. בתיקון החוק מוצע, שתוגבל משיכת ההכנסות מהעבר, לשנתיים בלבד, כך שמעבר לתקופה זו יחושבו תגמולי המילואים לפי הכנסותיו העדכניות ברבע השנה שקדם לתחילת השירות של המשרת במילואים (התיקון אינו פוגע בהסכם צוות אוויר).
2. תיקון לסעיף 296 - מוצע תיקון בחוק שיגביל הגשת תביעה לתגמול מילואים לכל היותר לשבע השנים האחרונות – תקופת ההתיישנות הנהוגה בישראל (במקום עד 1992 עד כה).

קרנות

כללי

- ✓ הקמת מרכז לפיתוח מיזמים חברתיים (Hub) בלוד – "הכוורת" (מיזם משותף עם ג'וינט ישראל)
- ✓ השקת מערכת מפת"ח להגשת בקשות מקוונת לקרנות

הקמת וחידוש תשתיות פיזיות בשירותים חברתיים

- ✓ בניית והרחבת מרכזי יום לתשושי נפש (קרן סיעוד)
- ✓ הפעלת תכנית משמרת שנייה במרכזי יום לקשישים תשושים (קרן סיעוד)
- ✓ התאמת מיטות סיעודיות לתפעול בשיטת אשכולות הדיור (קרן סיעוד)
- ✓ בניית והרחבת מעונות יום שיקומיים (קרן לפיתוח שירותים לנכים)
- ✓ שדרוג והתאמת מבני מגורים לילדים עם מוגבלות במסגרות דיור של שירות ילד ונוער (קרן לפיתוח שירותים לנכים)

פיתוח טכנולוגיות המספקות מענה לצרכי אוכלוסיות בסיכון

- ✓ הקמת מעבדת חדשנות לגיל השלישי בבאר שבע (קרן סיעוד וקרן מפעלים מיוחדים עם ארגון CDI-מרכז לחדשנות דיגיטלית בנגב)
- ✓ האקתון לפיתוחים טכנולוגיים-חדשניים לאוכלוסיות בסיכון בפלטפורמות של כלכלה שיתופית ("הכוורת")
- ✓ סיוע למו"פ טכנולוגי עבור אנשים עם מוגבלויות (קרן לפיתוח שירותים לנכים במסגרת מסלול משותף עם הרשות לחדשנות)

הגברת הבטיחות במקומות עבודה

- ✓ פיתוח מרכז הכשרה עבור עובדי ומנהלי בנייה (קרן מנוף)
- ✓ הכשרת סוכני שינוי בנושא בטיחות בבנייה בסקטור הערבי (קרן מנוף)
- ✓ הקמת וועדות בטיחות במקומות עבודה עם 25-50 עובדים (קרן מנוף)
- ✓ פיתוח מרכז לניהול בטיחות במקומות עבודה קטנים (קרן מנוף)

פיתוח מענים חדשים עבור בני נוער, צעירים ומשפחות במצבי סיכון

- ✓ הרחבת מיזם "מפגש" לסיוע לבני נוער במצבי הזנחה ובני משפחותיהם (קרן ילדים ונוער בסיכון בשיתוף קרן רש"י ומשרד הרווחה)
- ✓ הקמת מוקדים לאיתור וניטור בני נוער בסיכון פוגעים ונפגעים ברשתות החברתיות (קרן ילדים ונוער בסיכון)
- ✓ הפעלת תכנית קהילתית לקידום בני נוער יוצאי אתיופיה ובני משפחותיהם (קרן ילדים ונוער בסיכון)
- ✓ הפעלת תכניות לעידוד אקטיביזם חברתי לצעירות במצבי סיכון (קרן מפעלים מיוחדים)

✓ הקמת מרכזי שיקום תעסוקתי לנשים ולטרנסג'נדריות במעגל הזנות (קרן מפעלים מיוחדים)

פיתוח מענים חדשים עבור אנשים עם מוגבלות

✓ הפעלת מערכי תיאור קולי בתאטראות (קרן לפיתוח שירותים לנכים)



המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון

עיקרי ההתפתחויות והמגמות במערכת הביטוח הלאומי

2016